

---

---

*Recenzovaný článek*

---

---

## Americké vojenské doktríny nové generace

### American Military Doctrines of New Generation

Jan Eichler

**Abstrakt:** Článek je založený na teorii neorealismu a analyzuje vojenské doktríny USA zveřejněné v letech 2012 – 2018. Vysvětluje je jako důsledek závažných geostrategických změn po skončení studené války, zejména pak procesu rozšiřování NATO. Hodnotí je jako projev nárůstu vojenského sebevědomí USA, ale zároveň s tím varuje, že vedou ke zvyšování vojenského napětí na východní hranici Aliance.

**Abstract:** The article is based on the neorealist theory and is aimed to the analysis of the military doctrines of the USA published between 2012 – 2018. It evaluates them as the consequence of important changes after the end of the Cold War, namely the process of the enlargement of NATO. The article explains the US doctrines as a manifestation of a reinforced military self – esteem of the USA and warns that these doctrines should lead to an increase of the military tension at the Eastern frontier of the enlarged NATO.

**Klíčová slova:** Neorealismus; vojenské doktríny; priority; vojenské operace; vzdušně námořní boj.

**Key words:** Neorealism; Military doctrines; Priorities; Military operations; Air – Sea Battle.

## ÚVOD

Během posledních osmi let bylo v USA schváleno několik významných doktrinálních dokumentů, kterých vyjadřují soudobé strategické myšlení USA. Všeobecně platí, že americké doktrinální dokumenty se podle důležitosti dělí do několika stupňů. Na nejvyšším vždy stojí dokument kategorie Grand Strategy, který podepisuje prezident USA a také k němu píše úvod, v němž jej dává do náležitých mezinárodně politických a vojenskostrategických souvislostí. Na něj navazují doktrinální dokumenty nižších řádů, které vymezují úkoly přímo pro armádu a pro jednotlivé druhy ozbrojených sil.

Většina doktrín posledních deseti let byla napsána a schválena ještě před vypuknutím hybridní války na Ukrajině a před anexí poloostrova Krym. Proto v nich není přímo zmiňována RF ani její ozbrojené síly, i když rozsáhlé charakteristiky zbraňových systémů spadajících do kategorie A2/AD jasně naznačovaly, že nejvíce těchto systémů má ve své výzbroji právě RF. Vše se zásadně změnilo na jaře 2014, kdy se RF stala otevřeně zmiňovanou bezpečnostní hrozbou číslo jedna a hlavním argumentem při zdůvodňování oné velké strategie A2/AD, což znamená Area Access/Anti Denial.

Cílem tohoto článku je analýza doktrinálních dokumentů, které byly schváleny v USA po roce 2012. Zvláštní pozornost se zaměřuje na prostor tzv. východního křídla NATO, kde trvale sílí vojenské napětí mezi novými členy aliance a Ruskou federací. Článek ukazuje, jaké jsou vojenské záměry těchto doktrín, a nastiňuje jejich možné důsledky pro mezinárodní bezpečnostní vztahy v současné Evropě.

## 1 TEORETICKÁ ČÁST

Rozbor amerických doktrín je postaven na teorii neorealismu, která klade důraz na strukturální faktory mezinárodních bezpečnostních vztahů.<sup>1</sup> Tyto dokumenty jsou analyzovány jako projev měnícího se poměru sil mezi USA, které se dostaly do nadřazeného postavení (superiority) vůči RF, jež zaostala a dostala se do postavení podřadného (inferiority).<sup>2</sup>

Z pohledu neorealismu je nutné zdůraznit, že USA se jako typická námořní mocnost těší několika velkým geostrategickým výhodám.<sup>3</sup> Jsou chráněny oceánem, nacházejí se daleko od svých vyzyvatelů a od místa možné vojenské konfrontace.<sup>4</sup> V případě konvenční války mají výhodu nezranitelnosti, nemusejí se obávat devastace svého vlastního území,<sup>5</sup>

1 PARENT, Joseph M. and Sebastian ROSATO. Balancing in Neorealism. *International Security*. Vol. 40(2) Fall 2015, 51-86.

2 NEUMANN, Iver B. Russia's Europe, 1991-2016: inferiority to superiority. *International Affairs*. 92(6) 2015, 1381-1399.

3 LITTLE, Richard: *The Balance of Power in International Relations: Metaphors, Myths and Models*. Cambridge: Cambridge University Press 2007, 238-239.

4 <https://www.britannica.com/topic/sea-power>.

5 HARDING, Richard. *Naval History 1680-1850*. Burlington: Ashgate, 2006.

mohou se zaměřovat především na námořní zbraňové systémy a na úderné vojenské letectvo a nemusejí věnovat tak velkou pozornost pozemnímu vojsku. Dnes navíc mohou počítat s potenciálem nových spojenců v místě případného vojenského střetu, které se nachází daleko od jejich území. Díky tomu mohou v nebývalé velké rozsahu uplatňovat vnější vyvažování. Všechny tyto výhody tvoří hlavní geopolitický rámec nejnovějších doktrín USA, a tím výrazně umocňují jejich vojenské ambice.

## 2 PRIORITY PRO 21. STOLETÍ

V lednu 2012 byl zveřejněn dokument kategorie Grand Strategy, jenž nese název Priority pro století.<sup>6</sup> Poté následovaly navazující doktrinární dokumenty, jež dostaly souhrnný název dokumenty nové generace.<sup>7</sup> Předmluva Priorit zdůrazňuje, že USA mají a nadále budou mít nejlépe vyzbrojené, nejlépe připravené a nejlépe vedené ozbrojené síly v dějinách lidstva. Nejdůležitější část celého dokumentu vymezila tzv. prvořadé mise ozbrojených sil USA. Největší pozornost věnovala projekci vojenské síly USA do oblastí, kde by mohly narazit na odpor zbraňových systémů nazývaných A2/AD. Přístup k těmto systémům je pilířem soudobé americké velké strategie.<sup>8</sup>

Negativní rovina Priorit je ztotožňována s výrazem vyzyvatel (challengers), což je zdrženlivý výraz pro možné vojenské protivníky v případě projekce americké vojenské síly. Jedná se o státy, jejichž vůdci si vojenskou přítomnost USA na svém území nebo na přístupech k němu vysloveně nepřejí a nebudou dokonce ani váhat se proti ní postavit na odpor.<sup>9</sup> A pozitivní rovina je vysvětlována slovy „mít přístup a svobodu operovat i v těch oblastech, kde působí vyzyvatel.“ Pod pojmem operovat se rozumí svoboda USA vysílat své ozbrojené síly v jakékoliv velikosti na kterékoli místo světa a plnit tam bojové úkoly předem neomezeného rozsahu a intenzity.

### 2.1 Podstata A2/AD

Základní charakteristika strategie A2/AD je nejprve vysvětlována z pohledu zemí, které jsou odhodlány postavit se na odpor tomu, aby nějaký vojensky silný stát vysílal svá vojska do jejich blízkosti. Je to nejlepší způsob, jak v daném prostoru získat regionální

6 Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense *archive.defense.gov/news/Defense\_Strategic\_Guidance.pdf*

7 George M. Gross: The New Generation of Operational Concepts. *Small Wars Journal*. 8. 1. 2016.

8 Stephan Frühling, Guillaume Lasconjarias: NATO, A2/AD and the Kaliningrad Challenge. *Survival: Global Politics and Strategy*, s. 98.

9 Priority jmenovitě uvedly Čínu a Írán, které již v té době budovaly asymetrické vojenské prostředky, které by byly schopné čelit projekci amerických ozbrojených sil na jejich území nebo k jejich přístupům.

převahu nad protivníkem, který se nachází daleko od místa možné přímé vojenské konfrontace a je celkově vojensky silnější. Je tedy bojem slabšího proti silnějšímu protivníkovi, který intervnuje daleko od svého území. Ústředním posláním celé strategie A2/AD je zabránit silnějšímu protivníkovi, aby na bojišti, daleko od svého území, nasazoval svoje ozbrojené síly.<sup>10</sup> Bránící se straně dává možnost zmenšovat nadřazenost (superiority) ozbrojených sil USA, a to tím, že je bude držet dostatečně daleko a bude jim způsobovat vysoký stupeň opotřebování (attrition) nebo dokonce porážku, v jejichž důsledku by USA ztratily politické odhodlání k tomu, aby cestou vojenské intervence podporovaly své spojence nacházející se daleko od jejich metropolitního území.<sup>11</sup>

Důležitý je historický kontext strategie A2/AD. Hned v prvních letech po skončení studené války RF stáhla své vojenské jednotky nejprve z NDR, z ČSSR, Maďarska a z Polska, později i z Estonska, Lotyšska a Litvy a přesunula je několik set kilometrů na východ a na severovýchod, především do oblasti Kaliningradu a do podřízenosti Západního vojenského okruhu s velitelstvím v Leningradu.<sup>12</sup> Rusko tak z hlediska geopolitického ztratilo svoji tradiční strategickou hloubku, kterou do té doby mělo po dlouhá desetiletí daleko od svých hranic.<sup>13</sup> Na to navázal pokles početních stavů, výzbroje i bojové připravenosti Ruské armády v 90. letech. Počet vojáků v Kaliningradské oblasti se snížil téměř o tři čtvrtiny, počet tanků na polovinu, byla zrušena vzdušně výsadková brigáda, počet bojových letounů se snížil ze 155 na 28 (v r. 2004) a počet ponorek ze 42 na pouhé dvě.<sup>14</sup>

Prostor, který vyklidil SSSR a později RF jako hlavní nástupnický stát, nezůstal prázdný<sup>15</sup> - postupně se do něj přesouvaly ozbrojené síly USA a jejich spojenců, i když v mnohem nižších počtech, než tomu bylo v dobách studené války, kdy tam sídlily obrovské posádky Sovětské armády. Ale i tak se výrazně rozšířil prostor, který pod svojí kontrolu získaly námořní a vzdušné síly NATO, které se dostaly mnohem blíže k Petrohradu, Moskvě a dalším významným ruským metropolím.<sup>16</sup> V důsledku toho narostly povinnosti USA vůči jejich novým spojencům a nedílně s tím se dále umocnily celkové vojenskopolitické ambice USA.

<sup>10</sup> Sam J. Tangredi: *Anti-Access Warfare. Countering A2/AD Strategies*. Naval Institute Press, Annapolis, 2013.

<sup>11</sup> Krepinevich, Andrew F. (2010). *CSBA: Why AirSea Battle? (PDF)*. *Center for Strategic and Budgetary Assessments (CSBA)*.

<sup>12</sup> Friedman, George: *Flashpoints: the emerging crisis in Europe*. New York: Doubleday, 2015.

<sup>13</sup> Stephan Frühling, Guillaume Lasconjarias: *NATO, A2/AD and the Kaliningrad Challenge*. *Survival: Global Politics and Strategy*, s. 103.

<sup>14</sup> Adrian Hyde-Price: *NATO and the Baltic Sea Region: Towards Regional Security Governance?* NATO Research Fellowship Scheme 1998-2000 Final Report.

<sup>15</sup> Daniel Deudney & G. John Ikenberry: *The Unravelling of the Cold War Settlement*. *Survival: Global Politics and Strategy*. Volume 51, Issue 6, 2009, pages 39-62.

<sup>16</sup> Andris Sprūds, Karlis Bukovskis: *Security of the Broader Baltic Sea Region: Afterthoughts from the Riga Seminar*. Riga: Latvian Institute of International Affairs, 2014.

## 2.2 Modernizace ruských vojsk

Na výše připomínané geopolitické a vojenské změny v poměru sil pak RF reagovala dvěma zásadními změnami své bezpečnostní strategie. První z nich bylo budování A2/AD kapacit, druhou se stal důraz na tzv. alternativní strategie, zejména na hybridní válku a na posílení vlastních A2/AD schopností.<sup>17</sup> Počínaje první polovinou nultých let 21. století se budování ruských A2/AD kapacit na severozápadní hranici Ruské federace zaměřilo do následujících hlavních směrů:

- - stavy letadel na vojenských letištích se dostaly zpět na někdejší plné počty;<sup>18</sup>
- - zvýšily se bojové schopnosti Baltské flotily, která dostala nové korvety;
- - na plné počty byly doplněny někdejší rámcované vojenského námořnictva i mosttřeleckých brigád a divizí;
- - byly rozmístěny baterie protivzdušných řízených střel S – 300 a S – 400, což jsou velmi účinné systémy A2/AD,<sup>19</sup> umožňující spolehlivou ochranu vzdušného prostoru nad jakýmkoli bojištěm<sup>20</sup>;
- - zavedl se systém pravidelných vojenských cvičení velkého rozsahu, zaměřených na rychlé posilování obrany celého regionu;<sup>21</sup>
- - jako odpověď na předcházející budování amerických protiraketových systémů v Evropě<sup>22</sup> byly v oblasti Kaliningrad rozmístěny řízené střely Iskander<sup>23</sup>, jež mohou být odpáleny proti cílům až na vzdálenost 700 km, což znamená, že mohou ničit cíle až na území SRN.<sup>24</sup>

<sup>17</sup> Stephan Frühling, Guillaume Lasconjarias: NATO, A2/AD and the Kaliningrad Challenge. *Survival: Global Politics and Strategy*, s. 103.

<sup>18</sup> B. Jones: Russia Rejuvenates Kaliningrad Naval B. *Jane's Navy International*, vol. 117, no. 3, 2012.ase

<sup>19</sup> Dave Majumdar, 'American F-22 s and B-2 Bombers vs. Russia's S-300 in Syria: Who Wins?', *National Interest*, 22 September 2015.

<sup>20</sup> Freedberg, Jr, 'Russians „Closed the Gap“ For A2/AD: Air Force gen. Gorenc'.

<sup>21</sup> Russian Military Completes RapidDeployment Drills in Kaliningrad', *RT News*, 16 December 2014, <https://www.rt.com/news/214667-russiadrills-kaliningrad-region/>.

<sup>22</sup> D. Richardson, 'Russia Plans More Iskander-M systems', *Jane's Missiles & Rockets*, vol. 15, no. 9, 2011

<sup>23</sup> Russia transfers nuclear-capable missiles to Kaliningrad | *World news* <https://www.theguardian.com › World › Nuclear weapons>. 8. 10. 2016

<sup>24</sup> Iskander Missiles Deployed in Kaliningrad: Whom Do They Threaten? <https://www.strategic-culture.org/.../iskander-missiles-deployed-ka...> 13. 10. 2016

**Tabulka č. 1: A2/AD systémy na poč. 21. století**

Konkrétní systémy	Jejich klíčové schopnosti
Ponorky na diesel – elektrický pohon	Narušování námořních přepravních tras Narušování systémů spojení a velení Oslabování schopností nezbytných pro průlomové operace a pro další postup do hloubky
Balistické střely s konvenční výzbrojí	Velmi účinné údery na významné vojenské cíle, zejména letiště
Proti družicové systémy	Ničení systémů C2 a ISTAR
Proti plavidlové řízené střely	Těžko zjistitelné a zničitelné systémy, které mohou silně komplikovat naplňování strategie ASB
Systémy protivzdušné ochrany	Mohou silně komplikovat naplňování strategie ASB, ale i průlomových operací, jakož i vševojskových vstupních operací

Ale i napříč velkému ruskému úsilí byly celkové schopnosti ozbrojených sil USA a nejvýznamnějších členských států NATO na podstatně vyšší úrovni nežli Ruská armáda, což bude platit i v budoucnosti.<sup>25</sup> Priority pro 21. století tak otevřely novou éru doktrinálního myšlení USA, o které se hovoří jako o éře bojové činnosti v prostředí A2/AD.

### 3 KONCEPCE VŠEVOJSKOVÝCH VSTUPNÍCH OPERACÍ, LEDEN 2012<sup>26</sup>

První z dokumentů navazujících na Priority pro 21. století vymežil smysl, poslání a úkoly vševojskových operací při pronikání na území s vysokou koncentrací A2/AD systémů. Podepsal ho předseda sboru náčelníků štábů, generál Martin Dempsey.<sup>27</sup> Dokument potvrzuje, že USA jsou celosvětovou velmocí s celosvětovými zájmy (Global Power with Global Interests), a tak si vyhrazují právo vysílat své ozbrojené síly na kterémkoli místo planety. To je zdůvodňováno dvěma hlavními argumenty. Především je to projekce vojenské síly na kterékoliv místo planety nástrojem k zajištění volného přístupu ke globálním zdrojům a trhům. A za druhé, USA mají nejen právo, ale i povinnost vysílat vlastní ozbrojené síly do oblastí, kde by mohli být ohroženi jejich spojenci.

#### 3.1 Koncept vedení války

Tato doktrína je vymezována jako koncept vedení války (Warfighting concept)<sup>28</sup> proti takovým protivníkům, kteří by chtěli bránit svobodě působení USA (limit the freedom of

<sup>25</sup> Martin Zappe and Michale Carl Haas: Access for Allies? NATO, Russia and the Baltics. *Russi Journal* June/July 2016, Vol. 161, NO 3. p. 36.

<sup>26</sup> Joint Operational Access Concept (JOAC) - Department of Defense

<sup>27</sup> Funkci zastával v letech 2011 – 2015.

<sup>28</sup> [https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC\\_Jan%202012\\_Signed](https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC_Jan%202012_Signed). P. 3.

action) v oblastech, kde by nasazovaly své ozbrojené síly. Jde o země, jejichž vyspělé zbraňové systémy A2/AD představují odpor při prosazování priorit USA pro 21. století. Právě proti nim by měla být vedena případná letecká a námořní válka (Air – Sea Battle), jejíž hlavní formou by byly námořní a vzdušné výsadky, údery zasazované z letadel a z letadlových lodí.

Tato koncepce má dva základní vojenské úkoly. Za prvé překonávání nepřátelských A2/AD, za druhé udržování takové bojové síly, která je potřebná pro zásahy na jakékoliv vzdálenosti. Od toho se odvozují i hlavní úkoly pro bojovou přípravu vojsk nasazovaných v rámci operací JOAC. Ozbrojené síly USA a jejich spojenců mají být schopné uskutečňovat rychlé ozbrojené průniky na nepřátelská území (forcible entry). Proto se jejich bojová příprava má zaměřovat na nácvik vedení anti A2/AD operací a na takové působení v operačním prostoru, které by zajistilo rychlý průlom do stanovených oblastí a co nejrychlejší postup do hloubky území případných bojových operací. Společným jmenovatelem je vedení bojové činnosti na velké vzdálenosti.<sup>29</sup>

JOAC jasně vymezuje dvě základní hrozby. Za prvé A2 systémy, což znamená nasazování zbraní dalekého dosahu s cílem znemožnit protivníkovi (tedy vojskům USA) vstup do oblastí bojů. Za druhé zbraně krátkého dosahu nasazované s cílem co nejvíce omezit vojska USA při vedení bojové činnosti v oblastech bojů, do kterých se mu už podařilo proniknout. Hlavními nástroji takovéto bojové činnosti jsou vzdušné síly, protivzdušná obrana, přesně naváděné rakety, dělostřelectvo, řízené střely, pozemní síly a drony.

### 3.2 Průlomové operace

Prvním pravidlem průlomových operací je důkladná příprava potenciálního bojiště, na níž by se měly podílet nejen americké jednotky, ale také útvary jejich spojenců. Dalšími pravidly jsou rychlé rozvíjení většího počtu vzájemně nezávislých linií bojové činnosti a využívání získané iniciativy a dosažených výhod k co nejrychlejšímu zneškodnění protivnickových systémů A2/AD, vytváření kapes a koridorů v místech úspěšných průlomů a jejich využívání k urychlení postupu do hloubky bojiště. Velmi důležité jsou také iniciativní údery do hloubky prostoru se systémy A2/AD. Velký význam má i zásada maximalizace překvapení při vedení útočné činnosti, jež spočívá na třech klíčových postupech. První z nich je operační maskování (deception), které má vyvolat dojem, že bojová činnost bude probíhat úplně jinak, než jak vojska USA a jejich spojenců předstírají. Druhý postup má název Stealth a jeho smyslem je počínat si natolik nenápadně, aby protivník nemohl získávat poznatky o schopnostech, záměrech, síle a výzbroji bojových jednotek USA a jejich spojenců. A třetím postupem je víceznačnost (ambiguity), tedy schopnost naznačovat přípravu na vedení několika možných druhů bojové činnosti, a tím nutit protivníka, aby se musel připravovat na všechny z nich a nemohl si dovolit soustředit jenom na jedinou. Důležitá je i zásada neustálého zdokonalování vlastních zpravodajských schopností, spočívajících na nepřetržitém shromažďování, třídění a sdílení poznatků o protivníkovi

<sup>29</sup> Joint Operational Access Concept (JOAC) - Department of Defense [https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC\\_Jan%202012\\_Signed.P.28](https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC_Jan%202012_Signed.P.28).

a o vývoji situace na bojišti. Na ni navazuje zásada aktivního boje proti nepřátelským zpravodajským službám a průzkumným jednotkám.

Významným pilířem úspěšnosti JOAC je budování a neomezené využívání vojenských základen ve všech částech světa. Za prvé to jsou předsunuté základny, budované co nejbližší k místům předpokládané bojové činnosti. Mohou mít různou podobu: od malých, přes střední až po tzv. robustní s vysokou koncentrací vojáků i jejich výzbroje. Mohou být budovány jako dočasné nebo jako trvalé. Čím jsou silnější a lépe vyzbrojené, tím ničivější je projekce síly proti systémům A2/AD a o to menší je protivníková schopnost způsobit škodu vojskům USA a jejich spojenců.

Vyústěním celého dokumentu JOAC je vymezení požadovaných bojových schopností amerických a spojeneckých ozbrojených sil potřebných pro vedení úspěšné bojové činnosti proti hrozbám typu A2/AD. První z nich je moderní řízení a velení vojskům bojujícím na velké vzdálenosti. Druhou je dobře cílená a mohutná palebná síla zaměřená především na systémy A2/AD. Velký důraz se klade na schopnost rychlých a pružných manévrů, aby jednotky všech stupňů dokázaly plnit úkoly samostatně a iniciativně a aby co nejrychleji pronikaly směrem k systémům A2/AD a neprodleně je ničily. Důležitá je i způsobilost plnit bojové úkoly ihned po výsadku, bez závislosti na podpoře z předsunutých základen. A v neposlední řadě se velký význam přikládá ochraně vlastních vojsk, umné kombinaci aktivních a pasivních opatření, promyšlené rozptylování vojsk, rychlosti při přesunech i při plnění zadaných bojových úkolů, vedení operací na více liniích, účinnému maskování a klamání nepřítel.

Koncepce JOAC odráží nárůst vojenského napětí v prostoru mezi Baltským a Černým mořem, kde se navýšilo riziko vojenských incidentů nebo dokonce konfliktů. Především proto, že při výstavbě systémů A2/AD a při jejich následném zdokonalování nejvýrazněji pokročila RF. Má sice kapitalistickou ekonomiku, ale USA s ní nesdílejí společná očekávání vzájemného mírového soužití. Proto už v době zveřejnění prvních doktrinálních dokumentů nové generace bylo zřejmé, že právě RF a její ozbrojené síly může pro USA být nejvážnější bezpečnostní hrozbou kategorie A2/AD.

#### 4 VZDUŠNĚ – NÁMOŘNÍ BOJ, KVĚTEN 2013<sup>30</sup>

Tato doktrína vymezuje úkoly pro součinnost vzdušných a námořních sil při jejich nasazení daleko od území USA v prostředí charakterizovaném zkratkou A2/AD.<sup>31</sup> Navazuje na koncept ALB (Air Land Battle)<sup>32</sup>, vypracovaný během 70. a 80. let s cílem čelit konvenční převaze vojsk SSSR a jeho satelitů na evropském válčišti. Jeho hlavním smyslem bylo ničit druhé a třetí sledy těchto vojsk (tzv. síly v hloubce) v tak velkém rozsahu, aby

<sup>30</sup> [PDF]Air-Sea Battle - United States Department of Defense. [archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...](http://archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...)

<sup>31</sup> *Krepinevich, Andrew F. (2010). CSBA: Why AirSea Battle? (PDF). Center for Strategic and Budgetary Assessments (CSBA)*

<sup>32</sup> Zappe, Hass: p. 47.



vůbec nemohly vést boj proti jednotkám NATO. Hlavní údery měly směřovat na vojenské síly Varšavské smlouvy nacházející se na území satelitních států, zejména NDR, Polska, ČSSR a západní části SSSR.

Současná koncepce ASB navazuje na doktrínu ALB (Air – Land Battle) z druhé poloviny 70. let, a to především důrazem na silné údery zasazované nepřátelským silám v hloubce.<sup>33</sup> Ale odlišuje se zásadními změnami poměru sil poté, co se rozsáhlá síť strategicky významných základů pozemního vojska, letectva a námořnictva přešla z podřízenosti Varšavské smlouvy do vojenského potenciálu NATO. V důsledku toho se do hlav politických a vojenských elit RF vrátil hluboko zakořeněný komplex obležené mocnosti.<sup>34</sup> A to tím spíše, že posláním ASB je navýšení operačních předností vojsk USA ve všech oblastech (across all domains) udržet na straně USA tzv. eskalační výhody během všech vojenských operací (escalation advantage), aby že USA mohly rozhodovat o tom, zda a jak bude v případě přímé vojenské konfrontace probíhat přechod k dalším eskalačním stupňům.

**Tabulka č. 2:** Pozitivní vymezení ASB

Základní vymezení	Konkrétní význam
Navýšení operačních předností vojsk USA	Schopnost operovat v prostředí A2/AD
Udržení eskalační výhody	USA budou rozhodovat o podmínkách a okolnostech nasazení ničivějších zbraní

Cesta k získání a udržení eskalační výhody vede především přes zlepšení koordinace a vzájemné integrace při plnění bojových úkolů na zemi, ve vzduchu, na moři, v kosmu a v kyber prostoru. Díky tomu mají velitelé amerických a také spojeneckých bojových jednotek získat nástroje a schopnosti k tomu, aby účinně odstrašovali a v případě nutnosti i porazili protivníka (adversary), který by používal sofistikované zbraňové systémy A2/AD. Proto je ASB považována za nový vývojový stupeň v dějinách americké projekce vojenské síly a zároveň s tím i za klíčový prvek bezpečnostní strategie USA pro 21. století.<sup>35</sup>

## 4.1 Hlavní cíle ASB

ASB má několik základních vojenských cílů. Především stanovuje, co je třeba učinit, aby ozbrojené síly USA a také jejich spojenců mohly úspěšně operovat v prostředí A2/AD. Druhým cílem je umožnit projekci síly a neomezený pohyb (Freedom of action) v oblastech nazývaných Global commons (GC). Toto sousloví není spojováno s žádným

<sup>33</sup> Lock-Pullan (2005) 'How to Rethink War: Conceptual Innovation and AirLand Battle Doctrine' *Journal of Strategic Studies* [online] 28(4), 679-702. available from <<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01402390500301087>> [04 Dec 12]

<sup>34</sup> Fortress Mentality: Focus on AntiAccess Coastal Defences', *Jane's International Defense Review*, vol. 48, no. 4, November 2015. The missiles were later displayed during the 'Victory Day' parade in Crimea in May 2014.

<sup>35</sup> Joint Operational Access Concept (JOAC) - Department of Defense [https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC\\_Jan%202012\\_Signed.p.4...](https://www.defense.gov/Portals/.../JOAC_Jan%202012_Signed.p.4...)

konkrétním územím, označuje vzduch, vodu a kosmický prostor, který nepatří žádnému konkrétnímu státu, ale který i přesto má životní význam pro národní zájmy USA. GC mají pro USA význam nejen samy o sobě, ale především jako body, ze kterých je možné projektovat vojenskou sílu na nepřátelská území. Platí totiž, že čím více oněch GC budou USA ovládat, tím více budou mít nástupišť pro naplňování Priorit pro 21. století jako základního doktrinárního dokumentu USA, který byl schválen v roce 2012.

Rozsáhlý komplet bojových úkolů v rámci ASB tvoří mise se souhrnným názvem D3.<sup>36</sup> První z nich nese název Disrupt, což znamená bojová činnost zaměřená na rozbití protivníkových systémů C4IS, které jsou rozmístěny na jeho území. Další typ bojových úkolů má název Destroy a je vysvětlován jako schopnost ničit protivníkovy systémy A2/AD. A třetí typ bojových úkolů se jmenuje Defeat a jeho posláním je rozbit protivníkovy zbraně a bojové jednotky. Všechny tři mise mají jeden společný jmenovatel: úder do hloubky protivníkovy území s cílem co nejrozsáhleji ničit jeho bojový potenciál. Při plnění všech stanovených úkolů jsou hlavní formou boje výsadkové operace s úderem do hloubky. V tomto rámci má jít především o integrované operace ve všech 5 oblastech: air, sea, land, space, cyber space.

## 4.2 Terče úderů

V rámci celkové filosofie A2/AD se má hlavní pozornost zaměřit na ničení takových zbraňových systémů, které představují největší překážky pro úspěšný postup vojsk USA a jejich spojenců.<sup>37</sup> Jedná se zejména o balistické střely, řízené střely s plochou dráhou letu, sofistikované integrované systémy protivzdušné obrany, proti plavidlové systémy (od technologicky nepříliš sofistikovaných lodí až po vysoce sofistikované řízené střely a ponorky), systémy vedení elektronické války až po systémy, které mohou ohrožovat alianční systémy C4ISR.<sup>38</sup>

Ve všech případech se jedná o systémy, které se nacházejí na východ od stávající východní hranice NATO. Všechny takovéto systémy už od počátku desátých letch tohoto století byly ve výzbroji Ruské armády, především pak Západního vojenského okruhu, který má své velitelství v Petrohradě. Stejně tak se v té době dobře vědělo i to, že Ruská federace již počínaje první polovinou nultých let 21. století počty všech těchto zbraňových systémů navyšovala a zdokonalovala jejich schopnosti v kategorii A2/AD. Přesto však ani v dokumentu ASB ještě nebyla zmiňována RF, třebaže se v té době již dobře vědělo, jaká byla bojová síla jednotek, které z NDR, Polska a pobaltských zemí stáhla do oblasti Kaliningradu a Leningradu. Text ALB 2013 se omezil jen na to, že popsal systémy A2/AD

<sup>36</sup> [PDF]Air-Sea Battle - United States Department of Defense. [archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...p.7](http://archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...p.7).

<sup>37</sup> O, Hanlon, Michael and James Steinberg (23 August 2012). „Going beyond ‚Air-Sea Battle‘“. *The Washington Post*.

<sup>38</sup> [PDF]Air-Sea Battle - United States Department of Defense. [archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...p.2](http://archive.defense.gov/.../ASB-ConceptImplementation-Summary-...p.2).

jako takové, bez konkrétní zmínky o Ruské federaci, byly označeny za vážnou a přímou bezpečnostní hrozbu pro nové členské státy NATO.

ASB 2013 se svým obsahem a nastíněnými úkoly pohybuje mezi koncepcí a doktrínou<sup>39</sup>. Dnes už by ony pověstné „síly v hloubce“ jako terče v případné přímé vojenské konfrontaci byly, na rozdíl od koncepce ALB z dob studené války, ve zcela jiných prostorech. ASB 2013 rozšířila extenzitu i intenzitu bojové činnosti. Vedle vzdušných sil by k podpoře pozemních vojsk byly nasazovány také výsadkové jednotky vojenského námořnictva, zejména námořní pěchota, jejíž jednotky mají bohaté zkušenosti především z OIF 2003 (invazní fáze) – 2011 (post - invazní fáze).

## 5 KONCEPCE PRŮLOMOVÝCH OPERACÍ 2004 (DUBEN 2014)<sup>40</sup>

V tomto případě se jedná o doktrinální dokument druhu pozemního vojska, a proto jej podepsal generál Martin E. Dempsey. Ten ve své předmluvě zdůraznil, že v éře A2/AD je hlavním cílem pozemních sil udržet schopnost pronikat na cizí území, kde se jejich bojová činnost zaměřuje nejen na překonávání hranic těchto států, ale také na pokračování bojových operací v jejich vnitrozemí.

Současné pojetí průlomových operací se hlásí k významným úspěchům z minulosti. Jedním z nich je Operace Chromite ze září 1950, z doby korejské války. Byl to obojživelný výsadek 1. divize námořní pěchoty a 7. pěší divize, jejichž příslušníci byli přepraveni do týlu armády KLDK v okolí Pusanu,<sup>41</sup> kde získanou iniciativu využili ke znovudobytí Soulu a k přípravě úspěšné protiofenzivy směrem k řece Yalu.<sup>42</sup> Dále se připomíná operace Restored Hope v letech 1992 – 1993 v Somálsku, obojživelný výsadek americké námořní pěchoty v hlavním městě Mogadišu a v jeho okolí. Byl to úspěšný úder proti somálským warlords a kriminálním živlům, jejichž cílem bylo ovládnutí celé země.<sup>43</sup>

### 5.1 Průlomové operace současnosti

Ústředním cílem je získání a udržení přístupu do operačních oblastí nacházejících se v oblastech zásadně důležitých pro americký způsob života a pro zajištění volného

<sup>39</sup> O, Hanlon, Michael (18 September 2012). „The Case for a Politically Correct Pentagon“. *Foreign Policy*.

<sup>40</sup> Joint Concept for Entry Operations - Defense Technical Information...www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint\_concepts/jceo.pdf

<sup>41</sup> Utz, Curtis (1994), *Assault from the Sea: The Amphibious Landing at Inchon*, Washington DC: Naval Historical Center.

<sup>42</sup> MacArthur, Douglas, *Reminiscences*, New York City, New York: Ishi Press, 1964.

<sup>43</sup> Stewart, Dr. Richard W. *The United States Army in Somalia 1992–1994*. Washington D.C.: United States Army Center of Military History.

přístupu ke globálním trhům. Možní protivníci jsou nazýváni neadresně a neutrálně jako „opponents,“ nebo jako „adversaries.“<sup>44</sup> Stejně obecné je i vymezení, že jde o země, které by chtěly bránit svobodě působení USA v oblastech, kde by měly operovat (limit the freedom of action). Konkrétně to jsou země, který svými systémy A2/AD představují odpor při prosazování priorit USA pro 21. století.

Hlavním smyslem JCEO je získat a udržet přístup na cizí území,<sup>45</sup> jsou jako hlavní druh vedení bojové činnosti v počáteční fázi stanoveny silou prosazené průlomové sestavě vojsk (forcible entry), při kterých se překonává vojenský odpor protivníka, jenž by se postavil proti nasazeným americkým vojskům. Proto mají název „průlomové operace“ (Entry Operations). Jsou definovány jako námořní a vzdušné výsadky na cizí území, jejichž smyslem je naplnit stanovené bojové úkoly vycházející ze širších strategických cílů (broader strategic goals). Jsou postaveny na schopnostech ozbrojených sil USA pronikat na cizí území a okamžitě nasazovat všechny síly k plnění stanovených úkolů v bojích proti ozbrojeným protivníkům, kteří mají moderní zbraňové systémy protivzdušné obrany. Jednotlivé druhy ozbrojených sil USA mají být schopny plnit své bojové úkoly i v geograficky náročném prostředí daleko od území USA. Mohou se spoléhat na týlovou podporu z domova, z vojenských základen v blízkosti chystaných průlomových operací, z mobilních námořních základen, ze vzdušné výsadkových operací a z námořních přístavů vybudovaných právě za účelem projekce síly.

Po průlomech jakožto první fázi každé takovéto operace mají následovat navazující vševojskové průlomové operace, a zdůrazňuje se, že je budou uskutečňovat vševojskové jednotky, jejichž složení bude přizpůsobeno potřebám každé konkrétní průlomové operace (mission - tailored joint forces). V první etapě se mají pozemní síly USA soustředit na vyhledávání slabých a zranitelných míst v bojové sestavě cizích vojsk a přeměnit je ve vstupní body (Entry points) pro první i druhé sledy amerických vojsk. V dalších etapách se hlavní pozornost zaměřuje na plné „využívání vojenské síly na cizím území s cílem naplňovat stanovené úkoly“ s důrazem na vyhledávání a ničení zbraňových systémů kategorie A2/AD, hlavně pak ZHN.

**Tabulka č. 3: Základní vymezení Entry Operations**

<b>Hlavní poslání</b>	<b>Projekce síly na stanovenou vzdálenost</b> Rychlé rozmístění ozbrojených sil z námořních nebo vzdušných výsadků Nasazení výsadkových sil k rychlému plnění úkolů na cizím území
Hlavní úkoly	Zničit odpor proti vstupu na cizí území nebo do Global commons Dosáhnout co nejrychlejšího průlomu a následného ničení nepřátelských zbraňových systémů

Podpůrné síly, jejichž hlavním úkolem je oklamat a dezorientovat nepřátelský průzkum a nedílně s tím i rozhodovací proces nepřátelských velitelů a znemožnit jim, aby těsně před zahájením průlomových operací zjistili, kdy a jakým způsobem budou tyto

<sup>44</sup> Joint Concept for Entry Operations - Defense Technical Information...[www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint\\_concepts/jceo.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint_concepts/jceo.pdf), p. 9.

<sup>45</sup> Joint Concept for Entry Operations - Defense Technical Information. [www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint\\_concepts/jceo.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint_concepts/jceo.pdf), p. vi

operace provedeny, do kterých směrů budou soustředěny, jaké budou jejich skutečné cíle. Prvosledové vstupní síly mají jako první vstupovat na cizí území. Budou je tvořit jak konvenční síly, tak i speciální operační síly, vyzbrojené zbraňovými systémy umožňujícími zasazovat vzdušné údery a vést vzdušně výsadkové operace. Mají rychle ničit nepřátelské systémy A2/AD. Posily vstupních sil mají být nasazovány krátce po zahájení průlomových operací. Mají mít těžší výzbroj, aby dokázaly zvyšovat palebnou sílu. Dále mají zajišťovat přežití prvosledových vstupních sil. Druhé sledy (Follow-on Forces) mají vykonávat řadu úkolů, které následují až po splnění prvních úkolů průlomových operací. Mají využívat především stávající letiště nebo námořní přístavy, popřípadě provizorní přístavy či letiště vybudovaná jen pro potřeby té které konkrétní průlomové operace.

Nezastupitelným prvkem těchto operací jsou vojenské základny v blízkosti možných průlomových operací.<sup>46</sup> První kategorií tvoří tzv. základny předsunutých sil, rozmístěné co nejbližší k linii předpokládaných průlomových operací. Mají zajišťovat rychlé vojenské odpovědi, usnadňovat rozmístění dalších sil, provádět speciální průzkum pro potřeby průlomových operací, vytyčovat nejvhodnější průlomové body pro vstupy amerických jednotek.

Druhou kategorií tvoří rotační předsunuté síly. Ty mají plnit dost podobné úkoly jako předchozí typ základen, do nichž mohou být povolávány expediční jednotky námořní pěchoty, obojživelné intervenční jednotky, letadla vojenského námořnictva, ale také baterie řízených střel Patriot. Jejich společným úkolem je zajišťovat nezbytnou vzdušnou převahu a protivzdušnou ochranu pro potřeby průlomových operací. Další kategorií jsou základny na vlastním území, kde jsou soustředěny síly, které se připravují na plnění bojových úkolů během průlomových operací na cizím území, které se vyznačuje silnou koncentrací zbraňových systémů A2/AD.

## 5.2 Hlavní druhy bojové činnosti

Ozbrojené síly USA se pro případ průlomových operací na cizím území mají připravovat na vedení tří hlavních druhů bojové činnosti<sup>47</sup>. Prvním z nich jsou *obchvatné manévry (envelopment)*. Jejich podstatou je využít technologickou převahu a zejména vyšší mobilitu k rychlým manévřům v nepřátelských oblastech, které nejsou dostatečně chráněny. Dále to jsou *infiltrace*, jejichž cílem je dostat úderné jednotky co nejvíce do hloubky nepřítele, rozbít jeho soudržnost a zničit zbraňové systémy A2/AD. A třetím druhem bojové činnosti jsou *průnikové manévry (penetration)* do hloubky protivníkovy území, jež mají co nejvíce oslabovat nepřátelské obranné jednotky a získávat nad nimi rozhodující převahu.

Požaduje se především schopnost vést rychlé a úspěšné vševojskové mnohonárodní operace v náročném prostředí A2/AD, rychle a promyšleně shromažďovat, vyhodnocovat a předávat poznatky o nepřátelských ozbrojených silách a o jejich zámyslech. Velkou

<sup>46</sup> Joint Concept for Entry Operations - Defense Technical Information...[www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint\\_concepts/jceo.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint_concepts/jceo.pdf), P. 18 – 19.

<sup>47</sup> Joint Concept for Entry Operations - Defense Technical Information...[www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint\\_concepts/jceo.pdf](http://www.dtic.mil/doctrine/concepts/joint_concepts/jceo.pdf), P. 20 – 21.

prioritou je zvyšování palebné síly zaměřené především na nepřátelské zbraňové systémy A2/AD, zejména přesně naváděné řízené střely, systémy protivzdušné obrany, proti plavidlové řízené střely, minové obranné systémy a tzv. komplexní překážky.

## 6 KONCEPCE RYCHLÉHO STMELOVÁNÍ JEDNOTEK, KVĚTEN 2015<sup>48</sup>

Cyklus doktrinálních dokumentů nové generace vyvrcholil v květnu 2015 zveřejněním dokumentu vymezujícího úkoly pro rychlou výstavbu bojových jednotek. Jeho hlavním smyslem je výstavba vševojskových jednotek, schopných vést účinné celosvětově interagované operace (Globally Integrated Operations - GIO). Hlavní předností takovýchto jednotek mají být rychlé přesuny a manévry, při kterých se budou synergicky využívat všechny jejich zdroje, lidské síly a bojové schopnosti. Substantivum „aggregation“ vysvětluje cílový stav: stmelení vojsk do jednotného funkčního celku<sup>49</sup> sdružujícího vojáky, jejich výstroj, výbavu a týlové, zbraňové systémy a zabezpečení. Adjektivum rapid<sup>50</sup> znamená rychlost stmelování bojových jednotek v době mezinárodní krize, kdy se pracuje pod silným tlakem času. Nejčastěji se hovoří o časovém rozsahu od 30 do 45 dnů, během nichž by měla být sestavena jedna bojová brigáda schopná boje proti nepřátelským systémům A2/AD.

Celá koncepce JCRA navazuje na dosavadní zkušenosti ozbrojených sil USA, v období od roku 1990 to bylo přes 60 případů, kdy se rychle podle bojových potřeb vytvářely vševojskové jednotky, které pak byly nasazovány na jednotlivá bojiště.<sup>51</sup> Vymezuje hlavní schopnosti, především pružnost při vedení GIO. Na ni navazuje decentralizovaný způsob celosvětové koordinace mezi americkými a spojeneckými veliteli vyšších stupňů a vysoký stupeň bojové pohotovosti, na který navazuje schopnost rychle přeměňovat mírová velitelská stanoviště na operativní bojová velitelství. Velká pozornost se zaměřuje na nácvik činností v prostředí s vysokou koncentrací systémů A2/AD, která se zaměřovat především na údery zasazované silám v hloubce. Hlavními druhy bojových činností těchto vševojskových jednotek mají především nové způsoby klamných a zastíracích manévrů, vlastní ochrany a rychlého přeskupování.

<sup>48</sup> Joint Concept for Rapid Aggregation - Defense Technical Information...[www.dtic.mil/.../concepts/joint\\_concepts/joint\\_concept\\_rapid\\_agg...](http://www.dtic.mil/.../concepts/joint_concepts/joint_concept_rapid_agg...)22. 5. 2015

<sup>49</sup> <http://www.merriam-webster.com/dictionary/aggregation>

<sup>50</sup> <http://www.merriam-webster.com/dictionary/rapid>.

<sup>51</sup> Bonds, Timothy M., Myron Hura, and Thomas-Durell Young. *Enhancing Army Joint Force Headquarters Capabilities*. Rand Arroyo Center, Rand Corporation, 2010.

## 7 NÁRODNÍ OBRANNÁ STRATEGIE USA 2018<sup>52</sup>

Vyvrcholením doktrinálního vývoje se stal dokument, který výrazně koncipoval a samozřejmě podepsal ministr obrany Jim Mattis.<sup>53</sup> National Defence Strategy (NDS) 2018, přezývána Mattisova doktrína, začíná tvrzením, že mezinárodní bezpečnostní prostředí je nesmírně složité a nebezpečné a že ohrožuje bezpečnostní zájmy USA. Konkretizuje přitom pět hlavních bezpečnostních hrozeb: Čína, Rusko, Írán, Severní Korea a globální terorismus. U Číny nejvíce vadí trvale sílící ekonomika, tzv. predátorské ekonomické postupy v jihovýchodní Asii a pokračující nárůst vojenských výdajů a modernizace ozbrojených sil.

NDS 2018 zdůrazňuje, že hlavním cílem USA je „mír opíraný o sílu.“ Jeho hlavními mají být další modernizace jaderných zbraní, zdokonalování kybernetické obrany, zkvalitňování velitelských a štábních systémů, protiraketové obrany a také celého logistického zabezpečení. Na to navazuje zvyšování úrovně bojové přípravy všech příslušníků amerických ozbrojených sil, které jsou nejen nejlépe vyzbrojeny, ale mají i suverénně nejvíce bojových zkušeností z válek, vedených po roce 1990 na Blízkém východě, v Asii i v Evropě. Doktrína zdůrazňuje, že USA i nadále nabízejí otevřenou ruku ke spolupráci, ale podávají ji z pozice síly a odhodlání prosazovat americké národní zájmy. Ale je velkou otázkou, jak na to budou reagovat ony dvě velké země, které mají také svoje zájmy.<sup>54</sup>

## ZÁVĚREM

Americké doktrinální dokumenty nové generace odrážejí nárůst „vojenského sebevědomí“ USA, získaného díky pozoruhodným vojenským vítězstvím ve válkách vedených po roce 1990, které vyústily v „Regime Change.“<sup>55</sup> Potvrzují výrazný nárůst geopolitických ambic USA a jejich společným jmenovatelem je zaměření na útočné operace,<sup>56</sup> na rychlé pronikání do hloubky států se silnými systémy A2/AD, aby bylo možné tyto systémy co nejrychleji ničit a tím znemožňovat, aby bránily dalšímu postupu USA a jejich spojenců. Ústředním cílem je získání a udržení přístupu do strategicky důležitých oblastí, takže nemají jenom altruistický základ.<sup>57</sup>

<sup>52</sup> The 2018 National Defense Strategy. <https://fas.org> › sgp › crs › natsec, 5. 2. 2018

<sup>53</sup> Bývalý velitel námořní pěchoty s válečnými zkušenostmi z Iráku (jak v první, tak i v druhé válce na tomto území) a z Afghánistánu.

<sup>54</sup> In A Tumultuous Administration, Defense Secretary Endures: <https://www.npr.org> › 2018/07/24 › examining-where...24. 7. 2018.

<sup>55</sup> Jinou věcí byly politické následky, tedy to, že až na výjimku operace Allied Force 1999 po skvěle vyhraných válkách následoval prohraný mír a vleklé asymetrické války. Ale ani nijak nesnížilo hodnotu a význam dosažených vojenských vítězství.

<sup>56</sup> Zappe, Haas: s. 38.

<sup>57</sup> Michael Haas, 2014, s. 69.

V důsledku zaměření na pokračování v geopolitické expanzi a na útočné operace mohou tyto doktríny mít i kontraproduktivní dopady. V době míru to je především riziko regionalizace bezpečnostní strategie NATO, protože hranice s RF je oblastí s nejvyšším stupněm vojenského napětí v rámci celého NATO. A tak by se čas od času mohlo zvýrazňovat regionální bezpečnostní dilema a vnitřní napětí v Alianci.<sup>58</sup>

Sílicí regionalizace by mohla zvýraznit vnitroalianční dilema, které říká,<sup>59</sup> že čím větší je aliance a čím vyšší je počet jejích členů, tím větší je pravděpodobnost, že se čas od času mohou zvýrazňovat rozdíly v tom, jak vnímají naléhavost a závažnost bezpečnostních hrozeb. V tomto rámci se vnitřní soudržnost může pohybovat mezi dvěma krajními stavy: chycení do pasti (entrapment) a opuštěnost (abandonment).<sup>60</sup> V aplikaci na současné NATO to znamená, že např. státy jihozápadní Evropy by se mohly cítit být ohroženy zatažením do války kvůli hodně odlehlému Pobaltí nebo Černomoří. Druhá krajnost by mohla nastat, kdyby pobaltské či černomořské země nabyly dojmu, že západní a jihozápadní Evropa je nechává napospas jejich nepříznivému osudu. Obě krajnosti by mohly znamenat posun od vysokého stupně institucionalizace k oslabení vnitroaliančních vazeb.<sup>61</sup>

V případě války je možných rizik ještě více. Prvním z nich je nechtěná nebo nezáměrná vojenská eskalace, nejen mezi USA a ČLR,<sup>62</sup> ale vyloučit nelze ani konflikty mezi jinými aktéry, NATO by mohlo být zataženo do války, kterou by většina jeho členů ani nechtěla a která by mohla mít nedozírné důsledky.<sup>63</sup> Dále existuje riziko spojeneckých ztrát během prvních dnů případné přímé vojenské konfrontace a z nich plynoucí vojenská diskreditace. I jednotky nejvyšší pohotovosti a nejrychlejší reakce, tedy Very High Readiness Joint Task Force (VJTF) a NATO Response Force (NRF) by totiž na přesun na místo případného střetu přes Polsko a Baltské moře potřebovaly nejméně 2 až 5 dnů. Za tu dobu by už v Pobaltí mohlo být vše rozhodnuto,<sup>64</sup> aniž by došlo byt jen k jednomu jedinému výstřelu.<sup>65</sup> Dále by se mohla zvýraznit nesouměřitelnost bojových schopností USA a jejich spojenců, a to zejména v případě naplňování doktríny ASB.<sup>66</sup>

Americké doktrinální dokumenty nové generace odrážejí sílicí vojenské napětí mezi USA a RF. Vytyčením nových úkolů pro vojska USA přispívají k dalšímu vystupňování a umocnění tohoto napětí. Důrazem na průlomové operace, na údery zasazované

<sup>58</sup> Zappe, Haas, s. 35.

<sup>59</sup> Snyder, J., 1997. *Alliance Politics*. Ithaca, New York, Cornell University Press.

<sup>60</sup> Massala, C., 2010. *Alliances*. In: Cavelti, M. D. and Mauer, V., eds., *Routledge Handbook of Security Studies*. London, Routledge, p. 387.

<sup>61</sup> Massala, C., 2010. *Alliances*. In: Cavelti, M. D. and Mauer, V., eds., *Routledge Handbook of Security Studies*. London, Routledge, p. 390.

<sup>62</sup> Zappe, Haas: s. 38.

<sup>63</sup> V této souvislosti můžeme připomenout např. válku mezi RF a Gruzii v roce 2008.

<sup>64</sup> Daniel Fiott: *Modernising NATO's Defence Infrastructure with EU Funds*. *Survival: Global Politics and Strategy*, April–May 2016, Volume: 58, Edition number: 2, pages: 77-94

<sup>65</sup> Michael Haas: *Mounting challenges to geostrategic access*. In: *Strategic Trend 2014*, Center for Security Studies, ETH Zurich

<sup>66</sup> Dave Majumdar and Sam LaGrone: *Inside the Navy's Next Air War*. *Inside the Navy's Next Air War - USNI News*. <https://news.usni.org/2014/01/23/navys-next-air-war>



vojenským jednotkám v hloubce ruského území, na vylodňovací operace a na rychlou výstavbu útočných sil dále umocňují bezpečnostní obavy ruských operativních realistů a jejich hluboce zakořeněný pocit obklíčené mocnosti a zesilují jejich odhodlání k aktivním protiopatřením, k další modernizaci vlastních ozbrojených sil. Výsledkem je nový bludný kruh bezpečnostních dilemat, tak typických pro dobu studené války.

---

**Autor:** *Doc. PhDr. Jan Eichler, CSc., nar. 1952, po absolvování VA pracoval na MNO v Praze, 1979-82 československé velvyslanectví v Paříži. V 80. letech se zabýval se vyhodnocováním vojenské politiky ozbrojených sil Francie, 1991-94 Institut pro strategická studia. V současné době pracuje v Ústavu mezinárodních vztahů v Praze, působí i na Fakultě mezinárodních vztahů VŠE Praha. Je autorem řady učebních textů a knih: War, Peace and International Security. From Sarajevo to Crimea, Palgrave, 2017, Od Hirošimy po Bělehrad; válka a mír v druhé polovině 20. století. Praha: Karolinum, 2014, Terorismus a války na počátku 21. století (Karolinum 2007). Mezinárodní bezpečnost v době globalizace (Portál 2009), Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR (Karolinum 2011), spoluautor publikace USA a Ruská federace – komparace z pohledu bezpečnostní a strategické kultury (ÚMV 2013), War, Peace and International Security. From Sarajevo to Crimea, Palgrave. 2017. Vystupuje v rozhlase a televizi, publikuje v odborných časopisech, mj. Mezinárodní vztahy, Défense nationale, Relations Internationales et Stratégiques, Défense et stratégie (všechny tři Francie), OstEvropa (SRN), International Peacekeeping (Velká Británie), Studies in Conflict & Terrorism, Communist and Post-Communist Studies (USA). Člen redakční rady Vojenských rozhledů.*

---

**Jak citovat:** EICHLER Jan. Americké vojenské doktríny nové generace. *Vojenské rozhledy*. 2020, 29 (1), 003-019. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line). Available at: [www.vojenskerozhledy.cz](http://www.vojenskerozhledy.cz).